

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četrt leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VIII.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, dne 26. novembra 1925.

Telefon št. 552.

ŠTEV. 139.

Pomanjkanje odprtih vagonov.

Na svoječasnno intervencijo v zadevi pomanjkanja vagonov je prejela zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani od osrednjega vozovnega vodstva generalne direkcije državnih železnic sledeče pojasnilo:

Pomanjkanje na odkritih vozovih v početku največjega jesenskega prevoza, t. j. v času, ko se odpočne v polni meri tovoriti sladkorna pesa, se ne pojavlja samo na področju ljubljanskega železniškega ravnateljstva, ampak tudi se občuti na področju vseh železniških ravnateljstev. Za prevoz sladkorne pese, ki se mora na vsak način prevoziti v gotovem času, je vezano vsak dan od 2000 do 2200 odkritih vozov. Sladkorne tvornice v Čupriji, Beogradu, Velikem Bečkerekju, Novem Vrbasu, Črvenki, Osjeku, Belju in Usori iztovore dnevno povprečno 500 do 550 odkritih vozov, tovorjenih s sladkorno peso, a za obtok teh vozov se morajo računati štirje dnevi, ker se sladkorna pesa ne dobavlja samo iz okolice tvornice, ampak se mora dovažati iz oddaljenih krajev Srema, Bačke, Vojvodine in Baranje. S tem, da je naenkrat vezano za prevoz sladkorne pese preko 2000 odkritih vozov, mora nastati pomanjkanje na odkritih vozovih za utovor druge civilne repe; ni rudnikom se ne more v ta čas dostavljati zahtevano število odkritih vozov, da ne govorimo o prevozu na postajah v Kruševcu, Bosanskem Brodu, Osjeku, Prijedoru in Kninu, ki je baš v jesenski čas najjačji.

Z ozirom na navedene prilike ni bilo mogoče dnevno dovesti za področje ljubljanskega železniškega ravnateljstva tako število odkritih vozov, kakor bi to zahtevali trgovski interesi in kakor to želi sama Generalna direkcija. Kakor je poznano sami zbornici, se tovorijo na zapadu naše države večinoma samo odkriti vozovi, kateri se odpravljajo ali pa postaje na vzhodu naše države ali pa za inozemstvo, predvsem pa za Italijo. Ker se pa morajo na vzhodu naše države izto-

vorjeni odkriti vozovi odpravljati zopet na zapad, preteče daljši čas, predno se morejo vozovi dostaviti za ponovni utovor. Ta okolnost pa vrlo neugodno vpliva na pomanjkanje vozov posebno v jesenskem času, ko je s sladkorno peso, kakor že omenjeno zavzeto večje število odkritih vozov. Vozovi, ki se odpravljajo za postaje italijanskih državnih železnic, se tudi predolgo zadržavajo v inostranstvu; to zadržavanje iznosi povprečno po 10 dni za vsak voz.

Generalna direkcija je imela v vidu vse te okolnosti in je poleg drugih ukrepov za omiljenje pomanjkanja vozov pooblastila ljubljansko ravnateljstvo, da more za utovor robe za inozemstvo zahtevati potrebne vozove na posodo od tujih železniških uprav; toda italijanske železnice se izgovarjajo, da nam svojih vozov radi pomanjkanja ne morejo poslati na posodo.

Kakor smo ugotovili pri Direkciji državnih železnic v Ljubljani, se je vozovna situacija v zadnjem tednu tako zboljšala, da je krita celotna potreba naročenih vagonov in je torej zahtevanim interesentom v polni meri ustrezno.

Novo proračunske dvanajstine.

Sestava novih proračunskih dvanajstini za nadaljne štiri mesece, to je za december 1925 in januar, februar in marec 1926 se je zadnje dni končala in o njih se izza podeljka v plenumu finančnega odbora prav intenzivno razpravlja. Finančni minister, ki se nahaja, kakor pač navadno, v velikih stiskah, nadaljuje politiko dvanajstini in računa, da mu bo najbrže omogočeno sestaviti šele 1. aprila 1926 redni državni proračun.

Dvanajstine izkazujejo za nadaljne štiri mesece celokupne kredite v znesku 4 milijard 85 milijonov in 769.706.89 dinarjev. Poleg dvanajstini zahteva vlada z novim finančnim zakonom še nadalje večje kredite. Med temi krediti se nahajajo: 1. 40 milio-

nov za državne in vojaške vpokojence, 2. 90 milijonov dinarjev za draginske doklade državnim vpokojencem in njihovim družinam, ki prejema svoje pokojnine iz uradniškega fonda in 3. 60 milijonov za razne državne obveznosti iz preteklih let.

Posebne kredite zahteva vojno ministrstvo. Ministrstvo poljedelstva in vode zahteva 22 milijonov kot prvi obrok za poljedelske kredite v smislu tozadnega novega kreditnega zakona. Ministrstvo za socialno politiko zahteva 33.472.000 Din za invalidske podpore in invalidske doklade na podlagi novega invalidskega zakona.

Finančni zakon vsebuje poleg ostalih členov, kakor o pooblastilu ministru trgovine in industrije za izpopolnitev volilnega reda zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, tudi še člen glede sanacije insolventnega »Hrvatsko-slavonskega gospodarskega društva«.

Zanimiv je člen 31. finančnega zakona, ki se nanaša na državne urad-

nike. Ta člen določa, da imajo državni uslužbeni meščanskega reda, ki imajo na dan 1. decembra 1925 10 let državne službe, pravico na odpadajočo pokojnino. Oni, ki nimajo ta dan še 10 let službe, imajo priznanje na pokojnino šele po dovršenih 15 letih službe. Po 15 letih prejema 60 odstotkov osnovne penzije in nato vsakega pol leta službe en odstotek več, tako da imajo za 35 službenih let pravico do polne penzije.

Najvažnejše določbe predloženih dvanajstini pa so one, ki se nanašajo na devizno politiko Narodne banke. Finančni minister zahteva, da se smejo uporabiti rezerve novčanic Narodne banke, da bi nakupoval devize in valute v svrhu stabilizacije dinarskega kurza.

Pričakuje se, da bo debata o proračunskih dvanajstinah kmalu zaključena, ker se jih mora že pred koncem tedna predložiti plenumu narodne skupščine, kajti dvanajstine morajo stopiti v veljavo že 1. decembra t. l.

Fr. Zelenik:

Trgovski zastopnik.

Trgovski zastopnik posreduje kot samostojen trgovec kupčije za trdke, katere zastopa. Navadno zastopa več firm, vendar različne stroke, za katere pa ima večinoma ene in iste odjemalce. Zastopnik prebiva v kakem večjem kraju, kojega okrožje potem obdeluje. Kot samostojen trgovec mora navadno sam kriti troške za svojo pisarno, za osobe, za potovanja itd. Njegov zaslužek tiči v proviziji, ki jo dobi od zastopanih firm za dosežene in izvršene kupčije. Kadar napravi zastopnik veliko kupčij, zasluži več, naspromptno pa manj in je trud in delo brez sadu. Vsakokrat ne napravi kupčije, pa naj se še tako trudi. Zato pa obstoji običaj in se večinoma tudi dogovori, da dobi zastopnik provizijo tudi od onih naročil, ki jih dobi firma naravnost od odjemalcev v okolišu zastopnika.

Odvisnost zastopnika od provizije

ga sili, da neprestano in veliko dela. Trgovski zastopnik je pionir trgovine. Od trgovskega potnika se razlikuje po svoji samostojnosti in neodvisnosti. Potnik navadno dela za eno firmo kot njen nastavljenec.

Trgovski zastopnik ni zaupnik samo svojih dobaviteljev ampak tudi svojih odjemalcev ter se vedno trudi, da si zaupanje ne samo ohrani, ampak še poveča. Če nastanejo kake razlike in nesporazumljenja, tedaj se zastopnik potruji, da jih izravna in ohrani odjemalca.

Odjemalec ima od zastopnika razne koristi. Od njega izve zadnje cene, dobi najnovejše vzorce in pojasnila o tržnem položaju. Zastopnik je vedno dobro poučen v strokah, katere zastopa in zato je zanesljiv svetovalec svojim odjemalcem. In njegov nasvet se lahko pogostoma in zastonj dobi.

Trgovski zastopnik zasluži, da ga trgovski krogi smatrajo za svojega prijatelja in da ga podpirajo v njegovem poštenem delovanju.

LISTEK.

Pravila naših delniških družb.

Univ. prof. dr. Milan Škerlj.

(Nadaljevanje.)

1. Za v osnutku pravil, ki jih treba priložiti prošnji za koncesijo, in ravno tako v odobrenih pravilih samih morajo biti navedeni predmeti stvarnih vložkov in ustanovnih nabav, znesek delnic in eventuelne druge dajatve, ki naj se dajo za stvarne vložke, največji znesek, ki naj se da za vsako ustanovitveno nabavo, pri čemer treba povedati, kaka bremena prevzame družba s stvarnim vložkom ali ustanovitveno nabavo. Če naj družba prevzame premičnine, kojih količina v trenutku, ko se sestavlja statut, še ni določena, treba vsaj navesti, po katerih načelih se bodo premičnine ocenile ob prevzemu. Ti podatki morajo biti razvidni tudi iz vsake podpisnice, tako da ima vsak podpisnik priliko zvedeti, kakšni družbi pristopa. Podpisnice se morajo priložiti prošnji za končno koncesijo; če niso v redu, se koncesija ne bo smela dati, dokler se ne uredi (§§ 3., 6. in zlasti 7. del. reg.).

2. Koncesionarji morajo vse, kar je navedeno v prvi točki, opisati v posebnem ustanoviteljskem poročilu, ki je

tudi treba predložiti koncesijskemu oblastvu. V tem poročilu pa morajo nadalje navesti vse bistvene okolnosti, po katerih se da presoditi, ali je število delnic za stvarni vložek oziroma nabavna cena primerna. Pravilnost ocenitve naj se dokaže zlasti s prejšnjimi pogodbami o istih predmetih, davčnimi podatki, zapuščajskimi in drugimi oblastvenimi cenitvami itd. Ako naj se prevzame obstoječe podjetje, treba povedati obratne uspehe zadnjih dveh let. Poročilo morajo podpisati vsi ustanovitelji. Dasi s tem, kakor že rečeno, ne prevzamejo posebne odgovornosti, jim je vendar jako otežena obramba s trditvijo, da jim kaj ni bilo znano (§§ 9., 10. del. reg.).

Prosilci koncesije lahko tudi dajo sami preizkusiti poročilo po dveh revizorjih, ki se vzameta iz posebnega seznama, sestavljenega po trgovski in obrtni zbornici. Preizkus po revizorjih pa sme zahtevati tudi koncesijsko oblastvo. Dvomljive vrednosti je določba, da na vsak način revizorje izberejo prosilci koncesije sami; sploh cela naprava, kakor je dobro mišljena, kolikor meni znano ni pokazala posebnega plodu, zdi se mi celo, da se prav nič ne uporablja. To naj ne bo kritika, ker po vsebini statuta ne morem trditi, da jo je bilo treba uporabljati (§ 10. del. reg.).

3. Ustanoviteljsko poročilo in eventu-

alno mnenje revizorjev se mora predložiti — bolje bi bilo, ako bi se reklo, da se mora tudi prečitati — s prilogami vred ustanovnemu občnemu zboru, ki se po deln. regulativu mora vršiti, potem ko se je podelila koncesija. Na tem občnem zboru morajo koncesionarji tudi izkazati, da je cela delniška glavnicca podpisana in da je oni del glavnicce, ki naj se plača v gotovini, res vplačan in družbi na razpologo z onimi zneski, ki naj se po statutu vplačajo že pri ustanovitvi (§ 13., odst. 4., 5. del. reg.). To se izkaže zlasti z izjavami osebe — banke — pri kateri so se taka plačila vršila. Kakor že rečeno, zahtevajo statuti navadno, da se vplačaj cela glavnicca takoj pri podpisu, in redno naj se vplača pri banki ali pri bankah, ki financirajo podjetje.

4. Na ustanovnem občnem zboru se v prvi vrsti končno sklepa, ali naj se delniška družba ustanovi, na njem se končno ugotovi besedilo pravil. Tu daje del. regulativ celo vrsto kavljev, ki so našim ustanoviteljem ali sestavljalcem pravil redno prav trd oreh. Zlasti prvi čas sem dobil malo osnutkov pravil v roke, ki so bili za ta del v redu, dasi so sledeča načela precej jasna, namreč:

a) Vsakemu podpisniku se mora dati prilika, da se udeleži ustanovnega občnega zbora. Zato mora statut vsebovati

določbe v načinu sklica, o sklepčnosti in o sklepanju, torej tudi o glasovalni pravici na tem občnem zboru (§ 13., odst. 2. del. reg.). Načelno daje vsaka delnica en glas, vendar ni — o tem pozneje več — izključeno, da se v statutu določi, da daje še-le več delnic glasovalno pravico. To bi veljalo, ker predpisi ne delajo razlike, tudi za ustanovni zbor, ne da se pa odobravati, kajti pri odločitvi, ali naj se delniška družba konečno osnuje, mora po smislu imeti vsak podpisnik pravico, da sodeluje; koncesijsko oblastvo naj bi to stavilo za pogoj koncesije, novi zakon naj to vprašanje reši v tem smislu.

b) Zakon, boljše deln. regulativ, ne določa naravnost, koliko podpisnikov mora prisostvovati ustanovni skupščini, ali kateri del vsega števila delnic mora biti na nji zastopan, da je sklepčna. Posredno pa je quorum določen s tem, da je rečeno, kakšna večina mora glasovati za ustanovitev. Ta večina mora biti v statutu določena in sicer redno tako, da obsega najmanj $\frac{1}{2}$ vseh podpisnikov in (ne ali) $\frac{1}{3}$ celega števila akcijskih, ki se izdajo (§ 13., odst. 6. del. reg.); to je torej tudi minimalni quorum, pogosto pa sta quorum in minimalna večina v statutu določena višje, kar je le pravično in hvalovredno.

(Dalje sledi.)

Vzroki kreditne krize na Poljskem.

Gospodarskim in finančnim krogom v inozemstvu ne gre v glavo, zakaj je poljska valuta tako malo stalna, ko je vendar ves narod za njeno stabilizacijo toliko žrtvoval. V odgovor na to je treba najprvo vpoštevati dve točki: prvič, da je inflacija, do konca leta 1923 neovirano delujoča, pobrala skoro vso obratno gotovino; drugič, da tekem vse sanacijske dobe ni prišlo na Poljsko skoraj prav nič inozemskega kapitala.

Na koncu leta 1923 je znašala skupna vrednost v obtoku se nahajajočih denarnih sredstev komaj dvanajst milijonov dolarjev, kar da pri skoraj 29 milijonskem prebivalstvu komaj 42 centov na glavo. Obenem je padla vrednost vlog pri 16 največjih bankah na 565.000 dolarjev. Leta 1924 se je začel sistematični boj proti inflaciji. Posrečila se je zamenjava nekaj shranjenega denarja in tujih valut za poljsko marko, dalje začetek stabilizacije marke in pa začetek vplačevanja davkov. Uspehi so se kmalu pokazali. Pred sanacijsko akcijo je imela »Poljska banka« za 2,5 milijonov dolarjev zlata in valut, na koncu leta 1924 pa za 70 milijonov dolarjev. Na tej podlagi so dvignili vrednost v obtoku se nahajajočega denarja na 180 milijonov dolarjev. Ob istem času so pa začele tuje valute in devize otekat v inozemstvo, ker so se začele kazati posledice pasivne trgovske bilance. Pasivnost je dosegla v prvih sedmih letošnjih mesecih omotično višino 97 milijonov dolarjev; carinske odredbe so jo nato omejile.

Vsem državam, ki so po inflacijski dobi svojo valuto stabilizirale, je prišel v najbolj kritičnem času na pomoč inozemski kredit, Poljski pa skoraj nič. Enkrat je dobila 35 milijonov dolarjev iz Amerike, enkrat dvanajst milijonov iz Italije; to je bilo vse. Ker je bilo drugega inozemskega denarja tudi le prav malo, je v kritje pasivnosti trgovske bilance odhajala valutna in devizna zaloga »Poljske banke« v inozemstvo. Ta slabi gospodarski in finančni položaj se je še poostrel vsled sledečih treh dejstev: slaba letina je prisilila Poljsko k velikim nakupom v inozemstvu, v znesku 58 milijonov dolarjev; svetovna nadprodukcijska premoaga, sladkorja in lesa je obsegala ravno tiste tri predmete, ki so podlaga poljske inozemske trgovine; tretji povzročitelj poostrenja je gospodarska vojska med Poljsko in Nemčijo.

Kot neposredna posledica vsega tega je nastopilo v letošnjem avgustu poslabšanje zlatnika, kar je seveda kreditno krizo na novo poostriilo in poglobilo. Tedaj se je začelo velikanško odpovedovanje hranilnih vlog, tako pri bankah kakor pri hranilnicah, vsled česar so nekateri zavodi prišli v zelo kočljiv položaj. Razume se, da se je obenem obrestna mera v zasebnem prometu takoj dvignila, čeprav se banka sama tega sredstva ni poslužila. Da je prebivalstvo v teh okoliščinah občutilo davčna bremena dvakrat tako težko kot sicer, je spet lahko razumljivo. Zato se je pa tudi upanje v oddajo premoženja, ki so ga v začetku imeli, izkazalo kmalu večinoma kot varljivo.

Resen je položaj. Kljub temu se pa mora reči, da je pot do zboljšanja že najdena, seveda po ovinku splošne gospodarske sanacije. »Najprvo ugotavljam«, pripoveduje poljski gospodarski politik, »da se je poljska trgovska bilanca vsled novih carinskopolitičnih naredb že bistveno zboljšala. Deficit je znašal v avgustu samo še tri milijone dolarjev, v septembru smo imeli pa že prebitok, in sicer sedem milijonov dolarjev. Vsled tega preokreta in s pomočjo intervencijskih kreditov, v inozemstvu najetih, smo slednjic na deviznem trgu izenačili ponudbo in povpraševanje. Vrhutega je vlada poblašena, da najame v Londonu še nadaljne intervencijske kredite v znesku 38 milijonov dolarjev, da ne pridje spet kakšno presenečenje. Da utešimo splošno lakoto po kreditu, bomo najeli novo inozemsko posojilo v znesku 116 milijonov dolarjev, kojega kritje je zagotovljeno z

dohodki državnih monopolov. To posojilo je namenjeno izključno le gospodarskim svrhom. Izdali bomo tudi zakladnice do 20 milijonov, spet izključno le za gospodarske svrhe. Vzporedno s temi odredbami gre akcija za znižanje državnih izdatkov in bistveno znižanje davkov.«

Bistvo keramičnih kaolinov v trgovsko-tehničnem smislu.

(Praktična navodila.)

a) Bistvo in pridobivanje: Kaolin je prašnata mineralna snov s sledečimi značilnimi znaki: vsebuje skoraj preko 50% glinaste substance, nadalje kremenjak in živec, ter končno 1% drugih nečistih mineralnih primesnin. Srednji premer njegovih zrn je manjši od 1/100 mm. Suh je pretežno bele, slabo rumenkaste ali sive barve.

Bistvena razlika med surovim kaolinom in umetno predelanim je ta, da vsebuje prvi poleg finih zrn še precejšnjo množino debelejših kremenjakovih in živcev, ki onečiščajo naravni produkt in tako onemogočajo njega direktno uporabo. Surovi kaolini, ki naj se predelajo v fine, vsebujejo le-teh od 8-50% lastne teže. Predelava (čisti) se kaolin navadno po principu izpiranja na sledeči način. Surovi kaolin krepko pregodlamo v obilni množini vode in dosežemo tako plavanje zrn z malim premerom (1/100 mm), debelejša pa se usedajo vsled svoje različne velikosti, hitreje ali počasneje na dno. Nastalo kaolinovo mleko vodimo po dolgih izpiralnih žlebovih, dokler ne odda vseh debelejših zrn ter se končno ne umiri v čistilnih kadéh, kjer se usedejo kaolinska zrnca na dno. Očiščeno vodo odvajamo, na dnu sesedeno kaolinsko blato pa potisnemo v filtrirne stiskalnice, kjer mu odzvamemo večji del še preostale vode. Dobljene kaolinske štruklje sušimo na zraku ali pa umetnim putem v posebnih pečeh tako dolgo, da pade vsebina vode pod 5%.

Kaolini, ki pridejo v promet, se razlikujejo med seboj, po svojem mineralnem sestavu v kolikor se lahko izpreminja vsebina in sestav glinaste substance, kremenjaka in živca pri eni ali drugi vrsti kaolina. Tako nahajamo kaoline z 96% glinaste substance in zopet druge z le 60%. Ako vsebuje kaolin poleg glinaste substance, še pretežno kremenjak ali pa živec, tedaj govorimo o kremenatih kaolinih. Tako je tudi njih keramični pomen bistveno različen.

Razlikujejo pa se kaolini tudi še z ozirom na debelost svojih zrn, kar je še posebno važno za fizikalno-tehnične lastnosti kaolinov. V praktični uporabi ločimo kaoline v mastne, polmastne in puste. Poizkusi so dokazali, da povzročita razlike med mastnimi in pustimi kaolini ravno notorična raznovrstnost zrnate strukture. Dognano je namreč, da je srednja debelina zrn mastnih kaolinov znatno manjša kot ona pustih; prehod med obema skupinama pa tvorijo polmastni kaolini.

V tesnem sorodstvu s kaolini omenjenih bistvenih znakov so gline. Te vsebujejo splošno isti mineralni sestav kot kaolini: glinasto substance, kremenjak in živec, primešana vsebina prvotno snov onečiščujočih mineralov pa je seveda znatno večja kot 1%. Bistvene primesi so: hidrati železnega oksida, magnezit in apnenec, nadalje organske osnovi kakor fino razpršen premog in razni ogljikovodiki. Seveda zaostajajo gline kvalitativno daleč za kaolini.

b) Koristni in škodljivi agregati. Kremenjak in živec sta kot bistveni primesnini pri gotovem ugodnem razmerju v kaolinu skrajno važni za keramiko. Isto velja le deloma o karbonatih. Preveč karbonatni kaolini pa oddajajo pri segrevanju do 1200° poleg vodene pare še ogljikovo-kislino in tako se pridruži večji izparilni izgubi na žarenju še 0,1 do 0,5% na razpadanju karbonatov. Seveda ta malenkostna zguba na temperaturi nima bistvenega vpliva na keramično produkcijo. Nadalje pa tu-

di, — po kaolinah in keramičnih zmesih sploh, — oddana ogljikova kislina, pri žarenju pod 1200°, praktično ni škodljiva, ker se završava ta proces še v oni fazi, v kateri je lončenina porozna ter lahko plini nemoteno izstopajo skozi luknjice, dejstvo, ki niti najmanj ne škoduje kvaliteti produkta. Pri razpadanju karbonatov v kalcijev in magnezijev oksid ter ogljikovo kislino, se ti kovinski oksidi oproste keramične zmesi in tvorijo kovinske silikate tako, da dosežemo s pridatkom fino razpršenega apnenca, gosto neporozno žgano lončenino. Če so toraj karbonati v kaolinah fino razdeljeni, dosežemo z njimi celo razne finese v fabricaciji lončenine. Navedeno dejstvo opozarja samo po sebi, da moramo v bodoče pri kaolinskih analizah tudi vsebino karbonatov upoštevati.

Najškodljivejše onečiščajo kaoline pogosto nastopajoča močno železnata zrnca. Tudi tedaj, če se nahajajo v kaolinah v tako malenkostni množini, — da jih analitičnim putem niti določiti ne moremo, so občutno škodljiva, ker se pojavljajo na lončevini —, žgani iz kaolina —, v obliki rudečih do črno barvanih točk, posledica, da sicer dober produkt izgubi popolnoma na konkurenčni vrednosti.

Nadaljno, praktično važno nečistost v kaolinah tvorijo organske snovi, ki nastopajo v dveh oblikah. Prva so fino razdeljeni delci premoga ali šote, ki obarvajo že celo nežgani kaolin v posušenem stanju sivkasto. Drugo tvorijo ogljikovodiki, specijelno humusova kislina, ki se nareja fino razdeljena na površini zrn glinastih substanc. Tu nam kemična analiza navadno ne zadostuje in se moramo zateči z žgalnim poizkusom. Če namreč nismo odstranili ogljika v kaolinah potem oksidirajočega gorenja, tedaj se navzame kaolin in pa iz njega nastala lončenina karakteristične sive barve.

c) Pomen kemične mineraloške in fizikalno-tehnične analize kaolinov. Kemik Seger je dokazal, da nima celotna kemična analiza kaolina ali gline v svrhu keramične uporabe nobene prave vrednosti. Merodajna je le fizikalno-tehnična. Seger pravi doslovno: »Glinaste snovi, ki jih uporabljamo pri fabricaciji stekla in cementa, potrebujejo veliko manj ugotovitve, svojih fizikalnih lastnosti kot gline, namenjene lončarstvu. En bloc — analize glin, ki so se še nedavno uporabljale, nimajo za lončarsko industrijo skoraj nikake vrednosti, če ne upoštevamo mehaničnih poizkusov, poslužujoč se izpiralne priprave in mikroskopa.« Kemični analizi mora toraj slediti mineraloška in tej še fizikalnotehnična. Dokaz, da je poslednja analiza važna, obstoji že v dejstvu, da se dve vrsti kaolinov, — kojih mineraloški analizi se popolnoma krijeta, — tako zelo razlikujeta z ozirom na svoj keramični značaj, da mogoče le ena sama vrsta odgovarja svojemu namenu. (Dalje sledi.)

Trgovina.

Izdelovanje šolskih potrebščin. Na priporočilo, posebno iz kroga trgovcev s šolskimi potrebščinami, da namerava ministrstvo prosvete te potrebščine izdelovati v lastni režiji ter z njimi zalagati državne šole, je Zbornica za trgovino, obrt in industrijo posredovala na merodajnih mestih, da se ta namera prepreči. Dobila je, kakor izvemo, pravkar odgovor ministrstva trgovine in industrije, da so vse vesti, ki so krožile po časopisju, da ministrstvo prosvete namerava izdelovati šolske potrebščine v lastni režiji, neosnovane. Interesenti se o tem obveščajo, da ne bo nepotrebnega razburjenja.

Ivanjkovec — vinarska razstava in seja. Kakor že objavljeno, se vrši ta prireditve po tukajšnji vinarski zadrugi »Jeruzalemčan« dne 10. decembra t. l. Veliko število vinogradnikov iz ljubomerskega in ormoškega okraja je prijavilo znatne množine vina. Interesenti bodo imeli tako priliko se prepričati o kakovosti letošnjih vin tega vinskega okolišja in videti, da se je vino veliko boljše razvilo, kakor se je pričakovalo. Preizkusili bodo pa tudi starejše letnike. Željniške zveze omogočajo dotičnim ka-

Kupujte samo prvovrstno domačo svinjsko mast

znamke **J. P.** znamke

Lastni izdelek tvrdke

JANKO POPOVIC v Ljubljani

Najnižje cene! Solidna postrežba! — Razpošilja se v sodih po 50, 100 in 200 kg

teri imajo malo časa na razpolago, da opravijo ta izlet v enem dnevu. Vlak, ki ima zveze iz Ljubljane in Zagreba, prihaja sem ob 11. uri in se vrača v tej smeri od pol 16. uri. Kdor pa ima več časa, ima priložnost si pobližje pogledati lepe ormoške in ljubomerske gorice. Razstava se vrši s sejmom v dvorani tik fu-kajšnjega kolodvora, tako da je udeležba tudi v najneugodnejšem vremenu mogoča.

Trgovina z vinom v splitski oblasti. Veliki župan splitske oblasti poroča zbornici za trgovino, obrt in industrijo o položaju vinske trgovine v tej oblasti: Od konca trgatve do danes je bila trgovina z vinom v tej oblasti svobodna. Samo manjše količine so se prodale za domači konzum. Cena za bela vina se je ustalila na bazi 10 Din za Wol % alkohola; za opole in črna vina 30 do 35 Din.

Novo dviganje ameriške zunanje trgovine. Po izkazih trgovskega oddelka se je zunanja trgovina Zedinjenih držav v oktobru spet dvignila. Vrednost eksporta je znašala 492 milijonov dolarjev, vrednost importa pa 375 milijonov; odnosi številki za september sta 422 in 349 milijonov, za lanski oktober pa 527 in 310 milijonov dolarjev. Izvoz zlata je dosegel višino 28.439.000 dolarjev napram samo 6.784.000 v septembru in 4.125.000 v lanskem oktobru. Odnosne številke za eksport srebra so 8.783.000, 7.487.000 in 9.465.000 dolarjev. Uvoz zlata se je povzpel na že davno ne več doseženo število 50.741.000 dolarjev; v septembru 4.098.000, v lanskem oktobru 19.702.000. Številke za uvoz srebra so 5.602.000, 4.501.000 in 5.829.000.

Redka ugodna prilika nudi se vsakomur pri nakupu čevljev, ker tovarna čevljev Peter Kozina & K. Tržič razprodaja več tisoč parov raznovrstnih zastankov pod lastno ceno, dokler ta zaloga traja. Vse blago je garantirano najboljšo kvaliteto, prodaja se pa samo v lastni podružnici Ljubljana na Bregu 20.

Davki in takse.

Nesorazmernost davčne zakonodaje v naši državi. — V času od 1. januarja do 30. septembra 1925 se je pobralo v Sloveniji po uradnih podatkih preko 194 milijonov dinarjev neposrednih davkov. Na enega prebivalca odpade od tega plačila za dobo 9 mesecev znesek po 184 Din, na celo leto proračuneno pa 245 Din. Nesorazmerje naših davčnih bremen napram drugim pokrajinam kaže dejstvo, da odpade na enega prebivalca v naši državi povprečno samo 100 Din neposrednega davka na leto in da znašajo neposredni davki 11,54% celokupnih državnih prejemkov, v Sloveniji pa preko 60% vseh državnih davkov.

Iz finančnega odbora Narodne skupščine. — Na zadnji seji finančnega odbora je poslanec dr. Kulovec v daljšem govoru obravnaval davčno vprašanje v Sloveniji. Uvodoma je opozarjal na obče znano dejstvo davčne preobremenitve v Sloveniji, ki daje povod za kritične komentarje tudi v časopisju vrtne vešče. V nadaljnjih izvajanjih so objavljali uradne številke o donosu neposrednih davkov, ki dokazujejo, da plačuje Slovenija eno šestino vseh državnih neposrednih davkov. Minister za finance sicer brani davčno politiko v Sloveniji, češ, da je Slovenija bogata ter ima plodno zemljo in veliko industrijo. Te trditve samo dokazujejo, da minister ne pozna gospodarskega položaja v Sloveniji, ki se štbi pod pezo davkov. Kljub visokim davkom, katere plačujemo, pa se duši naša industrija s tem, da se jo ne upoštevata pri

državnih dobavah in na tak način izvaja industrijsko politiko načelnika g. Saviča, kakor jo ta propagira v svojih publikacijah. Posebno občutna davka sta dohodnina in hišno-najemni davek, ki v prvi vrsti povzročata davčno preobremenitev Slovenije. G. poslanec je na konkretnih primerih pojasnil pezo teh davčnih vrst in nadalje ostro žigosal odpravo plačilnih nalogov in poostreno izterjavanje davčnih zaostankov. Končno je omenjal, da je postalo davčno vprašanje skupno vprašanje vseh slovenskih strank vsaj v Sloveniji in je izražal upanje, da bodo poslanci vseh slovenskih strank do skrajnih posledic nastopili za znižanje davčnih bremen v Sloveniji.

Taksa za otvorene in tekoče račune pri delniških družbah. — Taksa po tarifni postavki 37. taksne tarife zakona o taksah in pristojbinah se je do sedaj pobirala od vseh tekočih računov ne le pri delniških družbah, ki se pečajo z denarnimi posli, ampak tudi od tekočih računov pri industrijskih delniških družbah. Na pritožbo nekega industrijskega podjetja je generalna direkcija posrednih davkov v konkretnem primeru dne 10. oktobra 1925 pod št. 331 odločila, da račun, katere vodi industrijska podjetja v svojih knjigah o upnikih in dolžnikih, niso zavezani taksi po tarifni postavki 37., ker se ta taksa nanaša samo na otvorene ali tekoče račune pri denarnih zavodih. Zbornica za trgovino, ob in industrijo v Ljubljani opozarja industrijska podjetja na to odločbo, da ob prihodnjem plačilnem roku za to takso (15. januarja 1926) vložijo prijave, v katerih naj uveljavijo takšno prostost po tej tarifni postavki z utemeljitvijo, da niso denarni zavodi.

Pokrajnaska zveza društev hišnih posestnikov za Slovenijo v Ljubljani je izdala te dni izkaz o davčni obremenitvi hišne posesti v večjih krajih Slovenije. Po tem izkazu znaša obremenitev z državnimi in avtonomnimi dajatvami od najemnine v Ljubljani 70%, v Mariboru 60.9%, v Celju 58.76%, v Celju-okolica 59.76%, v Braslavcih 87.96%, v St. Juriju ob Taboru 90.36%, v Studenci pri Mariboru 57.36%, v Ptuju 65.76%, v Blanci 78.86%, v Brezicah 65.76%, v Sevnici 41.76%, v Trbovljah 58.92%, v Slov. Bistrici 63.36%, v Kočevju 65.40%, v Osilnici 168.48%, v Kamniku 91.32%, v Domžalah 109.32%, na Jesenicah 66.36%, na Koroški Beli 54.24%, na Bledu 79.08%, v Boh. Bistrici 103.08%, v Radovljici 77.64%, v Črnomlju 57.60%, v Novem mestu 67.08%, v Krškem 71.28%, v Radezah 95.88%, v Kranju 70.64%, v Trzinu 69.12%, pri Sv. Ani 141.12%, v Koverjuni 112.32%. — V teh odstotkih je vpoštevata dohodnina s 3% in invalidski davek ter vojaško komorska doklada s 60% od odmerne podlage. Poleg tega pa plačnejši hišni posestniki še iz najemnine stroške za dimnikarja, razsvetljavo stojnic, zavarovanje, izpraznitev greznic. Ti stroški znašajo zopet približno 20% od najemnine, tako da ne ostane hišnemu posestniku za popravilo hiš ničesar in jih mora vzdrževati iz svojega. O obrestovanju vloženega kapitala pri hišah ne more biti nič govora.

Denarstvo.

Službeni tečaj za december t. l. — 1 napoleonor = 217, 1 turška lira 245, 1 angleški funt sterling 273, 1 dolar 56.25, 1 kanadski dolar 56, 1 zlata nemška marka 13.40, 1 avstrijski šiling 7.93, 1 poljski zlatnik 8.50, 100 francoskih frankov 224, 100 švicarskih frankov 1088, 100 italijanskih lir 226, 100 belgijskih frankov 255, 100 holandskih goldinarjev 2262, 100 rumunskih lejev 26, 100 bolgarskih levov 41, 100 danskih kron 1404, 100 norveških kron 1147, 100 pesetosev 801, 100 grških drahem 75, 100 češko-slovaških kron 167, 1 milijon madžarskih kron 778 Din.

Promet.

Prometna konferenca v Pragi. Sporazumno s češko-slovaškimi in jugoslovenskim ministrstvom se bodo pričela v kratkem pogajanja za ureditev medsebojnega železniškega prometa. V prvi vrsti gre za določitev novih železniških tarifov. V beograjskem prometnem ministertvu je postavljena še posebna komisija, ki ima pripraviti ves za to potreben material. Češkoslovaško-jugoslovenska prometna konferenca se bo začela v Pragi.

Iz naših organizacij.

Mercurjer jour fix. Prihodnji jour fix bo v četrtek dne 3. decembra ob 8. uri zvečer pri Krapežu, restavracija »Zvezda«. Petje na sporedu. — Odbor.

RAZNO.

Novinarski koncert v Ljubljani. Najodličnejše glasbene institucije so se radevolje odzvale prošnji Novinarskega združenja, da prirede tudi letos na narodni praznik v dvorani »Uniona« velik koncert na korist novinarskega penzijskega fonda. Tako bo imelo ljubljansko občinstvo, kateremu se je ta vsakoletna prireditev že splošno priljubila, 1. decembra zopet redko priliko, da vidi in spozna v plemenitem tekmovanju naše glasbe. Imena nastopajočih organizacij in njihovih dirigentov jamčijo že sama, da bo koncert v umetniškem oziru na višku. Spored je tako pester, da bo prišel na svoj račun, pa naj bo glasbeni strokovnjak ali lajik. Po koncertu se bo vršil družaben večer, pri katerem bodo sodelovale najodličnejše članice ljubljanskega gledališča, ki so radevolje obljubile svojo pomoč pri tej dobrodelni prireditvi. Igrala bo godba Dravske divizije. — Vstopnice za koncert — običajne koncertne cene — so v prodaji v knjigarni »Glasbene Matic« na Kongresnem trgu.

Statistični pregled poslovanja članice Zadrzne zveze v Ljubljani za leto 1923. Glasilo Zadrzne zveze v Ljubljani »Narodni gospodar« prinaša statistični pregled, ki nam nudi prav lepo sliko o poslovanju zadrug, včlanjenih pri Zadrzni zvezi. Število vseh članic je iznašalo 508. (V tem številu je zapopadenih 28 zadrug, ki računskega zaključka niso poslale, in 31 zadrug, ki niso delale.) — Skupno število članov v tem pregledu izkazanih zadrug znaša 117.447. Poprečno odpade na eno hranilnico in posojilnico 248 članov, na nabavno in prodajno zadrugo 540, na mlekarsko zadrugo 179, na živinorejsko zadrugo 56, na zadrugo električno 73, na stavbinsko zadrugo 89, na obrtno zadrugo 117, na kmetijsko-strojno zadrugo 71 in na posamezno izmed ostalih zadrug 121. — Celokupni promet vseh zadrug (izvz. osr. zadruge) je znašal 1.973.141.401'94 Din, vsota njihovih deležev pa Din 2.215.147'58. Skupni rezervni zakladi so znašali dinarjev 4.059.738'97%, skupni čisti dobiček pa 2.113.082'13% Din. — Napram prejšnjemu letu je število zadržnikov zrastle za 19.548 članov, vsota njihovih deležev pa za 456.570'50 Din, celokupni promet vseh izkazanih zadrug pa se je zvišal za Din 891.345.018'50. Hranilne vloge so narastle od prejšnjega leta za dinarjev 47.159.814'82%, posojila pa so se pomnožila za Din 34.523.171'37. Rezervni zakladi so narastli za Din 1.353.225'96%, čisti dobiček se je povečal za dinarjev 725.542'31%. — Upravni stroški so znašali pri hranilnicah in posojilnicah 1'81‰, pri nabavnih in prodajnih zadrugah 7'64‰, pri mlekarskih zadrugah 2'35‰, pri obrtnih zadrugah pa 1'20‰. — Obrestna mera pri hranilnicah in posojilnicah se je gibala za vloge po veliki večini med 5 in 6, za posojila pa med 7 in 8. Hranilne vloge presegajo dvige za Din 31.057.646'32, dana posojila pa vrnjena posojila za Din 25.944.628'61. — Najbolj redno so poslovale hranilnice in posojilnice, za njimi pa stoji v tem pogledu nabavne in prodajne ter kmetijsko-strojne zadruge. Poslovanje ostalih zadrug je bilo nasplošno manj zadovoljivo. To se vidi že iz njihovega prometa in pa iz razmeroma velikega števila zadrug, ki kljub ponovni urgenci niso poslale računskega zaključka.

Zboljšanje gospodarskega stanja v Avstriji. Gospodarski položaj v Avstriji se je v zadnjem času izdatno izboljšal. V septemberski številki »Statistische Nachrichten« sporoča, da so v Avstriji hranilne vloge v mesecu septembru dosegle vsoto 477 milijonov šilingov. Indeks veletrgovine, ki je samo meseca junija kazal prehodno povečanje, nadaljeval je v septembru postopno padanje in se znižal na 127 (v zlato) napram 144 v začetku tekočega leta. Indeks akcij, ki se je junija neznatno dvignil, avgusta padel, se je v septembru zopet povečal. Celokupno število nezaposlenih delavcev, kateri dobivajo v Avstriji podporo, je znašalo začetkom septembra 116.439, medtem ko je znašalo meseca avgusta 117.187. Številke, ki se nanašajo na promet tujcev, so dosegle meseca avgusta svojo največjo točko. Zlasti mnogo tujcev je prišlo iz inozemstva in je bilo v dunajskih hotelih v septembru 40.000 tujcev. Porast števila tujcev je pripisovati v glavnem prireditvi sionističnega kongresa. Zboljšanje položaja avstrijske narodne banke je nadaljevalo tudi meseca septembra. Število poravnanih konkurzov je bilo tudi avgusta meseca neznatno in povprečno tedensko število poravnanih in konkurzov je bilo meseca avgusta nižje, kakor v vseh drugih mesecih.

Chamberlain o evropskem miru. — Dne 21. t. m. se je vršil na čast Chamberlaina banquet, katerega se je udeležilo mnogo državnikov. Predsednik O'Connor je slavil Chamberlaina kot moža, ki je pomagal ustvariti svetu mir. V svojem odgovoru je Chamberlain med drugim izjavil: »Srečno dejstvo ne le za v Locarnu zastopane države, temveč za Evropo in za svet sploh je bilo, da so zastopniki v Locarnu kmalu dobili medsebojno zaupanje.« Omenil je, da so takoj v začetku razprav nemški delegati izjavili: Ako bi bil Briand vedno francoski zunanji minister, bi bila ta rešitev sprejemljiva. Briand s svoje strani pa je odgovoril: Ako bi bil gotov, da bosta držani kancelar dr. Luther in zunanji minister dr. Stresemann vedno zastopala Nemčijo, bi bil ta predlog zame sprejemljiv. Vsekakor, je nadaljeval Chamberlain, je bil prvi pogoj, da so vsi delegati imeli medsebojno zaupanje. Skrbi me pa, da bo svet obvladal še vedno čut dvoma. Locarno je bil odgovor na globoka čustva v srcih narodov. Vsak od nas, ki je bil tam, si je bil svest važnosti naše naloge.

Propadanje hrvatskih obrtnikov. — Te dni se je mudila v Zagrebu deputacija Zhrvaskih obrtnikov in malih trgovcev. Prinesli so s seboj petičija z 2000 podpisov. V njej so narisali nevzdržno propadanje obrtništva v Hrvatski. Lani je na primer samo v Zagrebu prenehalo delati nad 800 obrtnikov. Vzrok propadanju so visoki davki in previsoke bančne obresti. V predstavki se zahteva ustanovitev filijale Državne Hipotekarne banke v Zagrebu.

Ljubljanska borza.

Sreda, 25. novembra 1925.

Vrednote: Investicijsko posojilo iz l. 1921. den. 74.50, bl. 75.50; loterijska državna renta za vojno škodo den. 295, bl. 310; zastavni listi Kranjske deželne banke den. 20, bl. 22; kom. zadolžnice Kranjske deželne banke den. 20, bl. 22; Celjska posojilnica d. d., Celje den. 200, bl. 204; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana den. 210; Merkantilna banka, Kočevje den. 100, bl. 105; Prva hrvatska štedionica, Zagreb den. 980, bl. 950; Slavenska banka d. d., Zagreb den. 49; Kreditni zavod za trg in ind., Ljubljana den. 175, bl. 185, zaklj. 175; Strojne tovarne in žvarne d. d., Ljubljana den. 123; Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode d. d., Ljubljana den. 120, bl. 125; »Nihag«, d. d. za ind. i trg. drvom, Zagreb den. 34; »Stavbna družba« d. d., Ljubljana den. 100, bl. 110; »Sešir«, tovarna klobukov d. d., Skofja Loka den. 146, bl. 153.

Blago: Hrastova drva, suha, feo nakl. post., 2 vag. den. 18, bl. 18, zaklj. 18; borovi krliji od 24 cm prem. napr., med. 35 cm, I., II., od 3—7 m, feo nakl. post. bl. 235; bukovni hlodi od 24 cm prem. naprej, I., II., od 2.20 m naprej, feo nakl. post. bl. 225; pšenica bačka 78, 2%, feo vag. Ljubljana gor. kol. den. 285, bl. 305; pšenica slavonska 78/77, 2—3%, feo vag. Osijek, 1 vag. den. 250, bl. 250, zaklj. 250; koruza stara, feo vag. Stari Bečej, 1 vag. den. 157.50, bl. 157.50, zaklj. 157.50; koruza stara, par. Novi Sad bl. 160; koruza stara, rumenozobata, 100%, feo vag. Ljubljana gor. kol. den. 190, bl. 220; koruza stara, okrogla, feo vag. Ljubljana gor. kol. den. 190, bl. 220; koruza umetno sušena, par. Novi Sad bl. 145; koruza nova, par. Novi Sad bl. 115; Otrobi drobni, pšenični, v vrečah, feo vag. Ljubljana bl. 140; otrobi debeli, pšenični, v vrečah, par. Novi Sad bl. 145; otrobi debeli, juta-vreče, feo Postojna tranz. den. 185; oves bački ali slav., feo vagon nakladalna postaja bl. 170; ajda domača, par. Ljubljana bl. 265; proso domače, feo vag. Postojna tranz. bl. 230; orehi, po vzoreu, v vrečah, b/n, feo vag. Ljubljana gor. kol. bl. 870; krompir beli, feo vag. Veržej bl. 65; fižol beli, banaški, v vrečah, b/n, par. Postojna tranz. bl. 275; fižol rjavi, v vrečah, b/n, par. Postojna tranz. bl. 260; fižol ribničan, feo vag. Ljubljana den. 320; fižol prepeličar, feo vag. Ljubljana den. 320; fižol mandolan, feo vag. Ljubljana den. 355; konopno seme, v vrečah, b/n, feo vag. Ljubljana bl. 420; seno sladko, feo štaj. nakl. postaja bl. 72.50.

TRŽNA POROČILA.

Žitni trg. Izvzemši moko se je položaj za ostale poljske pridelke zboljšal. Promet na novosadski blagovni borzi je znašal prejšnji teden 443 vagonov in sicer pšenice 102 vagona, koruze 323 vagonov, moke 10 vagonov, ovasa 8 vagonov. Pšenica potiska je notirala 255—260, banatska 252.50—257.50, sremska 245—250. Vagonsko blago 240—242.50, boljše vrste 250. Koruzo staro so ponujali na bazi 150—155. Suha nova koruza je notirala 138—140. Moko Ogg so plačevali po 400 do 405, »O« pa 395. Oves je notiral 165 do 170, Postojna je plačevala po 212.50.

Tržišče jaje. Cene so sedaj visoke: v Sloveniji 1.50—1.60, v Bački 1.35—1.40, v Srbiji 1.04—1.45 Din za komad. Na drobno se v Sloveniji prodajajo jajca po cilog 2 Din komad. Dovozi so spričo pozne jeseni majhni. Povpraševanje na naših tržiščih je precejšnje. Inozemstvo ne povprašuje baš v veliki meri po blagu, ker so ponudbe prilične.

Živinski sejem v Mariboru (24. t. m.) Dogon 26 konj, 9 bikov, 124 volov, 371 krav, 11 telet, skupaj 541 komadov. Povprečne cene za kg žive teže so bile: debeli voli 8.75—9.25, poldebela 7.75 do 8.50, plemenski 6.25—7.50, biki za klavnje 5—8, klavne krave debele 5.50—6.25, plemenske 4.25—5.25, krave za klobasarje 3.25—4, molzne in breje krave 5.25—6, mlada živina 6.75—10 Din. Prodanih je bilo 175 komadov; od teh 7 v Italijo in 21 v Avstrijo. Mesne cene: govedina 10.25, teletina 12.50 do 20, svinjina 12.50—30. Din za kg.

Kovinski trg v drugi polovici novembra. — V Ameriki je trajal in trajala dobri položaj naprej, zaposlenost podjetij se je še zvišala, cene so nekoliko poskočile. Neizgotovljena poročila U. S. Steel Corporation (Steel = Stahl = jeklo) so znašala koncem oktobra nad 4.100.000

TRGOVCI!
Postrežite svojim odjemalcem samo s prvovrstnim
ZLATOROG MILOM
če želite, da si odjemalce ohranite in pridobite novih!

ton, koncem septembra pa 3.717.000 ton. Zelo razveseljivo znamenje na ameriškem trgu je to, da so konsumente sklenili večja naročila že za prve mesece prihodnjega leta. — Na evropskem eksportnem trgu je nastopilo nalahko znižanje cen. Kolebanje francoske devize je dalo francoskim producentom možnost, da so izkoristili trenutek za eksport, s čimer so samoočebni morale cene pasti. Ker so se drugi producenti francoski konkurenci prilagodili, je postalo to znižanje cen splošno. Notacije so bile te-le: železo v palicah funtov 5/4, 5/5, valjana žica 5/10—5/15, surova pločevina 5/16—5/17, srednja 6—7, fina 8 do 9. Govorijo, da imajo Francozi velika naročila za inozemstvo; 500.000 ton tračnic so prodali v Ameriko, 50.000 ton pa na Angleško. Tudi na Angleškem so Amerikanci precej nakupili. — V zadnjem času se množijo časniška poročila o Rusiji kot dobrem trgu za prodajo. Konferenca v Locarno je hotela razmere v Zahodni Evropi postaviti na trdnjšo podlago in je odstranila oni nevarni moment, ki je ogrožal politično in gospodarsko bodočnost Evrope z možnostjo novega francosko-nemškega konflikta. Ostalo je pa še drugo povojno vprašanje, Rusija. Politično Rusija menda v Evropi ne pričakuje nobenih uspehov več, nasilni poskusi prekucij v posameznih državah se niso obnesli. Lahko vpliva Rusija na razmere v Zahodni Evropi po sredno s pritiskom in propagando v Aziji, a to je velik ovinek in traja desetletja. Pač pa stopa Rusija zmeraj bolj v ospredje kot faktor evropskega gospodarskega življenja, o čemer smo že večkrat pisali in pišemo posebej tudi še na drugem mestu. Ozrmo se na dogodke v ruski kovinski industriji. Pred kratkim sta sklenili trgovsko pogodbo Rusija in Nemčija, dočim skuša Avstrija priti z

Rusijo v živahnije gospodarske stike. Konkurenca na evropskem trgu se bo v prihodnjih letih še povečala in lahko razumemo, da si prizadevajo posamezne države za pridobitev novih trgov za svoje izdelke. Položaj ruske industrije je zelo napet, pomanjkanje blaga je veliko in ne morejo zadevne vladne naredbe nič pomagati. Cene so celo visoke, zlasti v mali trgovini; tako stane pud (16,38 kg) trgovskega železa v tovarni sami okoli 3.60 rubljev, v mali trgovini pa že 10 rubljev. Tudi kvaliteta ni dobra. Sicer se je položaj železne industrije v zadnjih letih precej popravil, a so težkoče še zmeraj velike, zlasti ker izredno primanjkuje denarja. Ruska vlada hoče produkcijo dvigniti; produkcijo »Jugojekla« cenijo v gospodarskem letu 1925-1926 na 99 milijonov pudov, v letu 1926-1927 pa upajo na še enkrat več. To so seveda samo načrti ruske vlade in je veliko vprašanje, če se bodo dali izpeljati. Številke za september nam pravijo, da je bila produkcija še večja, kakor je bila pa v načrtu, in sicer do 26%. Znašala je: surovo železo 93.000 ton, jeklo 76.000, valjana blago 45.000. Zlasti občutno je pomanjkanje na ceveh za petrolejsko industrijo in so šla v inozemstvo velika naročila v tej vrsti. Jako dobro gredo na Ruskem tudi poljedelski stroji. Največ sitnosti v trgovini z Rusijo delajo, kakor že vemo, plačilni pogoji; Rusija zahteva pri naročilih kredit na dolg rok, včasih na več let, in je seveda težko se takim pogojem prilagoditi. Pride zraven še politična negotovost, kar je pri dolgoročnih kupčijah tem bolj občutno. — Na angleškem domačem trgu se položaj ni dosti spremenil; znamenj, da je boljše, je dosti, a ne gre tako hitro, kakor bi si marsikdo želel. Domači trg desti kupi, možnosti izvoza so pa zelo odvisne od razvoja dogodkov na

kontinentu. Notacije: Cleveland št. 3 šilingov 66, št. 1 šil. 68, št. 4 šil. 64/6 za angleško tonu. — Francoski trg je popolnoma pod vtisom negotovega notranjepolitičnega položaja; domačih kupcev ni, vse zanimanje producentov se obrača na inozemske trge. Produkcija je slejkoprej visoka, dve tretjini se ne moreta prodati doma in se morata eksportirati. Domače cene so kljub padajočemu franku ostale skoraj nespremenjene in so bile te-le: železe v palicah 505—530 frankov, surova pločevina 770, srednja 870, fina 1060, tračnice 480—495. — Luksemburžani in Belgijci kar tekmujejo, kdo bo nastavlil v eksportni trgovini nižje cene. Kljub dobri eksportni prodaji se še kar naprej potezajo za nove trge. — O položaju na nemškem trgu ne poročajo nič novega, položaj je še zmerom zelo napet. Inozemska konkurenca se pozna že na domačem nemškem trgu; v velikih množinah se prodaja belgijsko, luksemburško in saarsko blago in se domače blago le težko drži. Tržne cene se gibljejo globoko pod uradnimi in so kljub temu še zmeraj previsoke, da bi mogle konkurirati v inozemskimi. Zadnje cene na nemškem domačem trgu so bile take-le: železo v palicah 128—130 mark, valjana žica 135—142, surova pločevina 140 do 145, srednja 152—154, fina 155—170. — Tudi o Češko-slovaški ne poročajo nič novega. Kupna moč domačega trga je zadovoljiva, zlasti strojne tovarne poživljajo trg, zaposlenost v njih je v splošnem dobra. Tovarne za poljedelske stroje so dobile v zadnjem času večja naročila, tako doma kakor na tujem. Sedaj pa pridejo na vrsto še železniški vagoni. Na eksportnem trgu je tudi še vse tako kot prej, nekaj sitnosti povzroča zopet se porajajoče pomanjkanje denarja.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobava strojev za instalacije pralnice perila. Komanda Savske divizijske oblasti namerava nabaviti odtosno zgraditi v Zagrebu moderno pralnico za pranje perila s kapaciteto dnevno 2000 parov. Tovarne in trgovine, ki se bavijo s potrebnimi za pralnice in ki jih ta nabava zanima, naj pošljejo svoje ponudbe s špicami za instalirnanje in s potrebnimi profili v svrhu izdelave načrta, neposredno na goriimenovano komando.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 2. decembra t. l. ponudbe za dobavo 3300 komadov nosilcev žaril, za dobavo razsvetljavnih potrebščin, za dobavo ročnih torb; do dne 4. decembra t. l. za dobavo 1000 kg svinca v blokih ter za dobavo 2900 komadov prašnic. Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odelenju te direkcije. — Pri komandi inženjerije IV. armijske oblasti v Karlovcu se vrši dne 9. decembra t. l. ofertalna licitacija glede dobave živil (2200 kg masti, 4000 kg fižola, 2500 kg riža, 3000 kg makaron, 800 kg pšeničnega zdroba, 300 kg ječmenove kaše, 10.000 kg krompirja, 500 kg čebule). — Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 2. decembra t. l. ponudbe za dobavo armaturnega bronu, za dobavo 4000 kg cinkove sive oljnate barve ter za dobavo razsvetljavnih potrebščin. Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odelenju te direkcije. — Komanda pomorskega arsenala v Tivtu sprejema do 27. decembra t. l. ponudbe glede dobave svetilk (zelenih in rdečih) in rubin-stekla za vzbočene svetilke ter cilindrov.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Originalne potrebščine za OPALOGRAPH (Fixat, Preservat)
 Specijalna mehanična delavnica za popravo pisalnih, računskih in tehničnih strojev.
 Barvne trakove — Carbon — indigo — povožčen papir — kopirni hektografični zvitki.
 Ludovik Baraga, Ljubljana, Šelenburgova ulica 61

GROM
 D. Z. O. Z.
 carinsko posredniški in spedijski bureau
LJUBLJANA
 Kolodvorska ul. 41
 Naslov brzojavkam: „GROM“ Podružnice: Telefon Interurban št. 454
MARIBOR, JESENICE, RAKEK.
 Obavlja vse v to stroko spadajoče posle najhitreje in pod najkulantnijimi pogoji.
 Zastopniki družbe spalnih voz S. O. E. za ekspresne pošiljke.

Izšla je Blasnikova Velika Pratika
 za navadno leto 1926, ki ima 365 dni.
 „VELIKA PRATIKA“ je najstarejši slovenski kmetijski koledar, koji ja bil najbolj vpoštevan že od naših pradedov. Tudi letošnja obširna izdaja se odlikuje po bogati vsebini, zato pride prav vsaki slovenski rodbini. — Dobi se v vseh trgovinah po Sloveniji in stane 5 D. Kjer bi jo ne bilo dobiti, naj se naroči po dopisnici pri J. Blasnika naslednjih tiskarna in litografični zavod Ljubljana, Breg št. 12

Damske flor nogavice
 v vseh barvah in vrstah od Dina 18—naprej, moške nogavice, dokolenke, otročje nogovice, volna, bombaž, žepni robel, modni pasovi, toaletne potrebščine, ščetke za zobe, oblike in čevlje itd. v največji izbiri in po najnižji ceni pri
Josip Petelinc LJUBLJANA
 blizu Prešernovega spomenika ob vodi.
 Na veliko! Na malo!

Vino I. 1921.
 Belo . . . . . liter Din 8'—
 Rizling . . . . . liter Din 10'—
 Portugizer rdeč . . . liter Din 8'—
 1925: Belo . . . . . liter Din 6'—
 SLIVOVKO, staro pristno, liter 30'—
 dinarjev; nadalje 20 SODOV po 16 hl, eno polpokrito in eno odprto, elegantno, skoraj nove KOČIJO (z gumijevimi kolesi) proda zelo poceni
L. Krawagna, Ptuj.

KJE SE KUPI?
 Le pri trdkd **Josip Petelinc Ljubljana**
 blizu Prešernovega spomenika ob vodi. Najboljši šivalni stroj za rodbinsko ali obrtno rabo, svetlovno znanih znamk Gritzner - Adler - Phoenix. Islotan posamezne dele za siroje in kolesa, igle, oja, jermena, pnevmatika. Poup o vezanju na stroj brezplačen! Večletna garancija! Na veliko! Na malo!

ESENCI
 za ram, kosjak, likerje in žganje
Ekstrakti in arome za nealkoholne pijače vseh vrst
Koncentrirani sadni eteri za aromatisiranje kandižov in sladkajev
PRAVI MALINOVEC
Sadni grog (Punsch)
 = Limonov sok = priporočati
Srečko Potnik in drug
 Ljubljana, Metelkova ul 13
 !! Zahtevajte cenik !!

TISKARNA MERKUR
 Trgovsko-industrijska d. d.
Ljubljana
 Simon Gregorčičeva ulica št. 13
 Telefon št. 552
 Račun pri pošt. ček. zav. št. 13.108
 Se priporoča za vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela. Tiska vse tiskovine za trgovino, industrijo in urade; časopise, knjige, koledarje, letake, posešnice i. t. d. i. t. d. Lastna knjigovoznica.

Naj cenejši in čisti
predtisk ženskih ročnih del
 v narodnih in modernih vzorcih. Predtiska se tudi na poslanem blagu.
Matek & Mikeš
 LJUBLJANA — Dalmatinova ulica št. 13.

Naročajte in razširjajte Trgov. oglase v „**TRGOVSKI LIST**“

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe
Ivan Jelačin
 Ljubljana
 Zaloga sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode
 Točna in solidna postrežba!
 Zahtevajte cenik!